

اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف امینلک یانده کی داتره

استانبول بوروسی :

استانبولده ، باب عالی جاده سنده ۸۷ نوروده
دا ۵۰۰ محصوره

حیات

هیانه دایمیه ... دیانه دایمیه حیات قاتلم ...!

نسخه سی هربرده ۱۰ غروشر .

سه لکی پوسته ایله ۵ لیرا .

(اجنئی مملکتلر ایچین ۵ دولار) .

ایونه واعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسی

مراجعت ایدیلیر .

یازی ایشلرینک مرجعی آنقره مرزیدر .

صافی : ۴۴

آنقره ، ۲۹ ایلول ، ۱۹۲۷

۲ نجی جلد

مصاحبه :

کنجلیک روحی قدرتی آرتمق واسطه لری

دورغون جمعیتلرده ، بوتون اجتماعی مؤسسه - لری یرلشمش اولان مملکتلرده معارف خدمتی نسبة قولایدیر . بویله زمانلرده معارف یالکیز تحصیلی تعمیم ایچین چالیشیر . حالبوکه هر هانکی سیبله اعتقادلرده ، قناعتلرده ، اجتماعی مؤسسه - لرده تحول و انقلاب باشلادیغی زمانلرده معارف سیستهمی تحول و انقلابك اشارت ایتدیکی استقبالی حاضر لاق وظیفه سیبله ده مکلفدر . تورکیه معارفی بویله ایکی جهه لی اغیر بر مکلفیت التنده در . بر طرفدن تحصیل النده کی قدرت نسبتنده توسیع ایده جک ، دیگر جهندن یکی تورکیه ایچون متفکر یتشدیره جکدر .

اگر استقبالك ایسته دیکی انسان معین نصیری ، اعتقادلری بیلن کیسه لر اولسه یدی او وقت بو وظیفه قولایدی . حالبوکه یارینك انسانی منحصر آ علمیه ، سجه سیله ، روحی قوتیه مرفه بر تورکیه یار اتمقده عامل اولاجقدر . او حالده بو کونکی مکتب کنجلیرده بو قابلیتلی انکشاف ایتدیرمایدیر .

سریع تکامل کچیره ن بر مملکتك بالخاصه منور زمره یتشدیره جک اورتا تدریسات مؤسسه لرنده ویریه جک اك مهم قابلیت کنجلیک روحی قدرتلرینی آرتمق ، اولنری مستقبل حیاتده کندی کندیلرینه بول بولا - بیله جک حاله کتیرمکدر . مکتبلریمزك تربیه و تدریس یولی بوکا توجیه ایدیلدکجه مستقبل متفکرلری مملکته مؤثر اولاییله جک حاله کتیره مه یز . بونک ایچین برکزه مکتبلر روحی

قدرتی قیراجق منفی بر هاوادن قورتولمایدیر . بومنفی هاوایی چوق زمان حیاتدن بزکین کورونن یاخود معلملکی کندیسنه کوچوک کورون ، کندیسنی جمعیتك مغدوری کبی حس ایله ین معلملر یاراتیر . معلم ، فلسفی ساحه ده قالمق شرطیه ، عالم قارشیسنده نکین و یابدین ، هر هانکی نظریه یه ایناتمقده مختاردر . بر معلم طالده آهنگ کوره بیلیر : ترقیه و معین هدفه دوغر و کتیدیکنه اینانه بیلیر ، اضطراب و سفالتلرک کیت کیده آزاله جغنی قبول ایلیه بیلیر . یاخود عکسنی دوشونور ، عالمی کور بر قوتك سوق و اداره سی اثری عدا ایلیه بیلیر . فقط نظری قناعتی نه اولورسه اولسون بر معلمك حیاتدن بزکین کورونمکه ، طبیعتدن ، جمعیتدن شکایتچی بر حال آلمغه حتی اولاماز . بالخاصه کنجلیک قارشیسنده بویله بر وضعیت طاقیناماز . چونکه بویله حرکتده بولونان معلم در عهده ایلدیکی وظیفه یی یاپامادیغی کبی کنج روحلری ده عادتاً تنویم ایده ر . حد ذاتنده معلمك بویله بروضع آلمغه هیچ مساعد دکلدیر . مکتب کنجلیک و حرکت محیطیدیر . او محیط ایچنده یالکیز فعالیت ، حکم سورهر . بوراده حالندن ، طبیعتدن ، جمعیتدن مشکی انسانلر مکتبك معنوی هوا سنی بوزان بر نوع مضر میقروب اولورلر . بالعکس اینی معلم طبیعت و جمعیه مؤثر اولق عشقنی ویریر . اینی بر مربی کنجلیره بیتمز توک نمز بر قدرت منبعی کبی کورونمکه مجبوردر . وظیفه سنی یاپان بر مکتب ایچنده حیاتدن ، مسلکندن بزکین بونوع معلملر بولوناماز .

بر مکتبك کنجلیکده معنوی قدرتی آرتمق بیلیمه سی ایچون یاپاجغی وظیفه لر دن بری ده طلبه سنی بویوک آداملره استیناس ایتدیرمکدر . هر هانکی ساحه ده اولورسه اولسون بویوک آدام متوسط انسانلر فوقنده روحی قدرت صاحبیدر . بونلرک قدرتی کنجلیره طایتمق و دو بورمق اولنلرک ارادی قدرتی ، مملکت و انسانیت اوزرینه مؤثر اولق عشقنی آرتمق . اسکی معلملریمز بویله بر وظیفه ایله کندیلرینی هیچ مکلف کورمز لردی . مکتب حیاتی خاطر لایورم ، مثلاً فن درس لرنده بعضاً بویوک بر « کاشف » ك اسمی کچردی ، بولدیغی قانونی معلم سوبله ردی . فقط بونی طبعی بر پیغمبرك ، الهام ایله بر حقیقی سوبله ییورمه سی کبی آکلاتیر و بزندن ده او قانونی ساده جه او کره نمکی ایسته ردی . کنجلیک ، علمك ناصیل بر مساعی ایله بو کونکی نتیجه یه وارد یغنی قاواریا بیلیملری ایچون عالملرک بو اوغورده صرف ایتدکلری قدرتی بیلیملری لازمدر . علمه چالیشمق یالکیز او کره نمکه دکل ، عالم سجه سنی اکتساب ایله اولور . بو سجه آنجق داها اولکی بویوک آدملرک قدرتلرینی ، اراده لرینی طایمقده ، اولنلرک حیاتلرینی کندی روحزده یاشاتمقده ممکندر . بویوک آداملر ایچین اولدکدن صو کرا یاپیلان احتفاللر هپ بو غایه یی تأمینه خدمت ایله ین اجتماعی تدبیرلردر . حالبوکه اسکیدن معلملریمز نه بویوک آدملرک قدرتلری قارشیسنده بر هیجان دو یار ، نه ده طلبه یه دو یورا بیلیردی . بونک بر طاقیم سبیلری وارددر . عرفان اعتباریله

ترقی فکرینک منشا و نظامی

۱۸ جی عصرده

۹

(وولتر) ك بوتون حكیملكی (نیوتون) [۱۶۴۲-۱۷۲۷] ده تنوج ایدهن یكی فیزیک علمك روح و فكرینی تعمیم ایتك و یكی علمی فكرك معنا و نتیجه لرینی میدانه آنجی اولشدر . (روسو) [۱۷۱۲-۱۷۷۹] ده بالعكس بوعصر ك ایكنجی نصفنده واقع اولان تجدد و موسیقی حرکات لرینه بوتون قلبیه مربوطدر . عصری دیدیکمز یكی مدنیتك باشلیجه عامللری اولارق : یكی علم ، یكی موسیقی و یكی برابری اجتماعیاته تعلق ایدن موضوعلری تدقیق ایلرین بر اوقدر داهامعلم وار . تقریرلر ك و تطبیقات درس لرینك یكونی ۴۲ در . بوندن ماعدا برده علوم سیاسیه مکتبی وار كه ۱۶ معلمی واردر ، بونلر ك باشلیجه تقریرلری ۲۰ به بالغ اولوبور . «لوس آنجه لهس» ده ۱۳ اجتماعیات معلمك ۵۰ تقریر و بریدیکنی کوروپورز . دیگر بر جوق دارالفنونلرده اجتماعیاته عائد درس ویرن معلمك مقداری ۱۲ دن آشاغی دکلدر . بزم دارالفنونمزده کی معلم و طلبه عددینه کلنجه ! .. معافییه بو واقعه بزم اختصاص وایش بولومی یولی طوعا منری تسهیل ایله منرسده اوکا صورت مطلقه مانعده دکلدر . اجتماعیات بر بوتون اولارق ، بوتون شعباتی ایله اله ایتك ایستیلر عمومی ، داهای زیاده فلسفی ماهیتده بعضی نظریه لراوزرنده صایانوب قالیبورلر : معشری وجدان وارمیدر ، یوقیدر ، توتنجیلک نه در ؟ الخ . . . شبهه یوق که بونلر مهم مسئله لدر ، اخلاق فلسفه سنه ، معرفت نظریه سنه ، تعلقلری واردر . لکن مملکت مزده موجود اوچ بش اجتماعیات متوغلنك دائما بو مسئله لرله مشغول اولماسی هیچ بر وجهله ضروری دکلدر . حقوق ، اقتصاد ، لسان ، تکنولوژی الخ . . . کی ساحه لرده هر كسك كندی قدرتی درجه سنده اختصاص کسب ایله می ممکندر ، واجبدر . ده نه جکمی که عمومی پرنسیب و مه تود مسئله لری حل اولونمادن جزوی واقعه لرك تدقیقه کیریشیله مز ؟ فقط عمومی پرنسیپلر بر فرضیه اولارق تدقیق مز رهبر اولابیلر لرسده اونلره صورت قطعیده مفتقر دکلز . بالذات دورقه یك خاص تلمیزی موس Mauss دیور که «معشری وجدان فرضیه سنه مراجعت ایله مه دن اجتماعی حادثه لری تدقیق وایضاح پك اعلاممکندر .» فکرییی خلاصه ایدیم : مملکت مزده اجتماعیاتك ترقیسنی آنجی ایش بولومی قاعده سنك تطبیق ایله ممکن کوروپورم .

محمد عزت

بورژوازی بی کوسترشدك . ایتالیان (مونته وه رده) [۱۵۶۸-۱۶۴۳] دن باشلایان یكی موسیقی اون سکزنجی عصر ك ایچنده (باح) [۱۶۸۵-۱۷۵۰] (غلوق) [۱۷۱۴-۱۷۸۷] ، موزار [۱۷۵۶-۱۷۹۱] و (بتهوفن) [۱۷۷۰-۱۸۲۷] کی ك بوبوك موسیقی داهیلرینی پیشدیرمشدی . یكی علم اعظمی صورتده شیئیلکه دوغرو کیدرکن یكی موسیقی ده بوتون معناسیله نفسیلکی تعمیق و بوضوئله عقل و تجربه نك خارقه لرینه حس و قلبك شاه اثرلرینی علاوه ایدیوردی . بویکیشك طبیعت کوروشی اوزرینه بر تائیر یاپمه می ممکن دکلدی . (نیوتون) ك دهاسی طبیعتی مقانیزمه جهتندن تنویر ایدهرکن بوبوك موسیقیشناسلر بونك مقانیزمه خارجنده قالان روح و معناسی یاشاغنه باشلادیلر . هرایکی جهته ده داهیانیه موقیتلر کوستردکلری ایچون طبیعتی کوروش و دوپوشده روحلره امثالسز بر کشایش و بریدیلر . یكی علمك کوروشی قادار یكی موسیقینك دوپوشی ده مهمدی . طبیعتی آرتق یالکز عقل کوزیله کورمك برا کسکلك اولاجقدی . شدتله اوباغش اولان قلبك کوزی بوکا تحمل ایدمه مزدی . چونکه مدرک نك یاننده حس ده عینی قوتله چالشیوردی . بناء علیه یكی علمك تلقیسنی وار قوتیله تعمیم ایتك ایسته ی بر (وولتر) ك قارشیننده یكی موسیقینك سه زیش و دوپوشنه مفتون بر (روسو) نك بولونعه سی هیچ ده استغراب ایدیله میلدر . بری یكی مدرک یه اونه کی ده یكی حساسیته مربوطدر . بومدرک و حساسیتك هرایکیسی ده یكی ویکیلرک اثرلری اولدقلری ایچون آرالرنده کی اجتهاد و قناعت ضدیتلرینه رغما زمانلرینك اوز نمایلرینه ترجاندیلر . یالکز (روسو) ، (وولتر) کی انتقادك ساده جه اسکی ثلوزی دوغما تیزمیله کهنه اجتماعی عنعنه لرك بیقیلمه سنه مصروف اولقله قالمایوب عینی زمانده طبیعی حساسیت مزك سربسته انکشافنه مانع اولانلره مجادله ایتمه سی یعنی حس و انسیاقلر ك ده حریتی مدافعه ایله مه سی طرفداریدر . (روسو) ، بو اتهامی هم موسیقی عشقندن ، هم ده زماننده کی انکلیز رومانچیلقدن آلمشدی . معافییه اخلاقی ، بدیی ، دینی ساحه لرده حس وحدسك عقل و تأمله فائزیتنه قانع اولان (روسو) سیاست ساحه سنده بونك عکسنه قانع و تام بر راسیونالیستدر . چونکه انکلیز بورژوازیسنه مغلوب اولماقی ایچون آلدن کلنی یاپغه قرار ویرمش انقلابی بر فرانسیز بورژوازیسنك سرعتله تطمین ایدیله سی ایجاب ایدهن امللری واردر . و بونك ایچوندر که «مقاوله» اجتماعیه «سیله فرانسیز جمعیتی عقلی بر صورتده ، داهای دوغروسی انکلیزده ده کوردیکی نمونه یه کوره باشند آشاغی به ده کیشدیرمك طرفداریدر . وینه بونك ایچوندر که (روسو) ایله دوغان فرانسیز رومان تیزی ایلک دورده نه انکلیز رومان تیزی کی حر و طبیعی ، نه ده بالنسبه کری و انقلابدن متعاشی آلمان بورژوازیسنك رومان تیزی طرزنده خولیائی ورجی اولمایوب بالعکس تمامآ حمله وی ، متضاد و فعال اولشدر . مدنیتك قیمتیه قارشى حس وحدسیله

شایان دقت بر صورتده بدیین اولان (روسو) ، یاشامق السباقی و مغلوب اولق اندیشه سنك تولید ایتدیک برعکس العمل جمله سیله بونك تصفیه و اصلاح اولونماسی الزم بر ضرورت اولدیفنه قانعدر . بوعتبارله ترقی اونجه بر مفکوره اولفدن زیاده بر ضرورت در . (روسو) نك بداونه حسرت و مدنیت نفرت ایتمه سی جوق محتلدیر که بر طرفدن عصرینك ك ممتاز بر محرری اولماسنه رغما قرق یاشنه قادار نوطه یازمق و اوشاقلق ایتك صورتیه کچینمك طالعزلکنه اوغرامه سنك ، دیگر طرفدن ده غیر شعوری بر حس ایله فرانسیز بورژوازیسنك انکلیز بورژوازیسنه غلبه ایدمه یه جکندن قوقاسنك بر نتیجه سی اولسون . فی الواقع بوحس قبل الوقوع اوقادار درین و اصابتی اولماسه یدی الهامی (روسو) دن آلان فرانسیز انقلاب کبیری بوتون جهانی کندی پرنسیپلرینه دعوت ایدهن بر تبشیر و تعمیمده بولونمق احتیاجی بلکه ده دوغایه جق و شیمدی به قادار فعلی هیچ بر تطبیق کوروله ین نظری و بوش بر «حقوق بشر بیاننامه سی» یرینه انکلیزه و آمریقا ده کی امثالی کی محلی و ملی بر بیاننامه نشر ایتش اولاجقدی . (روسو) نك فرانسیزلر و بورژوازیلری کری اولان ملتلر اوزرنده کی اسرار انکلیز سحری و پیغمبرانه اعجازی اوله طن ایدیورم که بو آدامده کی شعور و غیر شعور ك انکلیز بورژوازیسی قارشیننده کی اصابتی حساسیتدن ایلری کلکده در . (روسو) ، روحك یأس ایله امید قطبلرینی ، ایچه نفوذ ایتدکن صوکر یا آسی شعوره چیقارمق و اونی راسیونل بر مفکوره یه اعلا ایتکله ، کری قالمش بوتون بورژوالری نه و روزقلرندن قورتاره رق نه نه رژی بر حیات عودت ایتدیریبور و (قانت) ده بالخاصه بوضوئله مؤثر اولارق اونی «عقل محضك تنقیدی» [۱۷۸۱] نده واصل اولدینی سه پتیسیرمدن قورتاروب «عقل عمیقك تنقیدی» [۱۷۸۸] نده «اخلاق» ك

قطعی و مطلق برأمر اولدیفنه اینان دیریبور .

فرانسیزلر بوعصرده یالکز علمی و تکنیق ترقی ایله اکتفا ایتمه رك سیاسی ، اجتماعی ، اقتصادی و اخلاقی ترقی ده ایسته مکده درلر . از جمله (روسو) نك سیاسی فکرلرندن ملهم اولان (فون دبیاق) [۱۷۱۵-۱۷۸۰] ده «تاریخ حقنده تدقیق» نام اثرنده حکومتلر ك انحطاط لرینی ثروت و لوکسک نسبتسز ترقیلرینه عطف ایدهرک یکی جمعیتلرک اصلاحی ایچون همشیریلرک حریت و مساواته مستند بر حکومت طلب ایدیور .

بوعصر ك صوكن نصی ایچنده (تورغو) [۱۷۲۷-۱۷۸۱] نك صور بونده ایراد ایتدیک ایکی نقطله «تاریخ عالم» ده دائر یازدینی ایکی نطق ، طاسلاق حالنده اولقله برابر ترقی صدندنه اسلافنه فائق فکرلر و نافذ کوروشلری احتوا ایدهر . روح بشرک ترقیاتی حقنده صور بونده ایراد ایتدیک ایکنجی نطق شویله باشلار :

«مستمر قانونلره تابع اولان طبیعی حادثه لردا ثما عینی قالان بر انقلاب دائره سی ایچنده محصوردر . .

انسانلرک توالیسی ایسه بالعکس هر عصرده دائماً متحول برمنظره عرض ایدر . عقل ، احتیاط و حریت بلا انقطاع یکی وقعه لر حصوله کثیر . بوتون دورلر برلرینه علت و نتیجه لر حالنده زنجیرلش اولوب دنیا نك بوکونکی حالی اولکی حاللرینه مربوطدر . دیل و یازینک جو غالتیلش اشارتلی انسانلره فکرلرینک مالکیت و مبادله سی واسطه سی تأمین ایندیکندن هرکک معلومانندن ، نسلدن نسله کچه کجک و عصرلرک کشفلرینی بیریکدیره کجک مشترک برخرینه تشکل ایدر . نوع بشر بر فیلسوف کوزله تامناشدن ملاحظه ایدیلرک اولورسه بونک هر فردکی جو جخلق و ترقیلری اولان فستلی برکل اولدینی کورولور .

« جمعیتلرک تأسس و وقت و وقت بربرلرینی تحت حاکیلرینه آلان ملترک تشکل ایندکلی کورولور . امپراطورلر یوکسه لیر و دوشر . قانونلر حکومت شکلری بربرلرینی تعقیب ایدر . صنعت و علملر فیلیزله نوب کاله ابرر . ترقیات کاه آغیر ، کاه سیرع آدیله اقلیمدن اقلیمه کچر . منفعت ، حرص جاه ، شان و شرف دنیاسی صحنه سی متادیا ده کیشدر . طوبراقلری قانله بولار و بونلرک تخریباتی اینجده ده عرف و عادتلر یوموشار ، قفالر آیدیلانلیر ، متجرد ملتر بربرلرینه یاقلاشیر ، ونهایت تجارت و سیاست دنیا نك بوتون اقسامی برلشدیره ک نوع بشرک هیئت کلیه سی ، خفیف آدیله ده اوله ، سکون و حرکت و خیر و شر مناوبتلرله کیتدکجه بو یون بر تکمله دوغرو متصل یورور . »

بوفرانسز اقتصادچیسه نظراً ترقینک برنجی شرطی بشری بوتون ملکه و املاک سربست تظاهر اتمه لرنده طوبیلانیر . بوسیدن انسانلی حرکتلرکده میخلامق ایسته یین بوتون تشبیلرک علیه ده در : « جوق چابوق استقرار بولان برمنده علم ده توقف ایدر . مثلاً چینلیرک چابوق استقرار بولدقلری ایچون تپه لری کسیره ک کوکلرندن فیلیز سورن آغاچلرکی قالدیلر و هیچ بر زمان اورته به یاقین سوبه دن یوقارینه جیقامادیلر . کندیلرینه ایلك آدیله لری آتدیران اجدادلرینک اورته به یوقدقلری هنوز طاسلاق ماهیتنده کی علملره اودرجه حرمت کوسرتدیلر و بونی اوقادار اوزاندیلرک کیت کیده بونلرک قصورسز اولدیغه ایناندیلر و اولانجه همتلرینی بونازنین بیلکلیری قورمه صرف ایندیلر . ایسته بومعنا سز حایه و فضله اولارق امپراطورلرک دولت ایشلری طرزنده علمی ده نظام و قانونله اداره اتمک غیرتلی چینلیری بر باد ایتدی »

(تورغو) ، حریت و بنفه فعالیتی ، جبر و قوماندالی فعالیت قات قات مرجع بولور و مبادی ترقینک آنجی حریت و بنفه فعالیت اینجده حصول بولاجق کوسترمه کچالیشیر . اونجه باربارلق حیاتی اینجده بیه دائمی برترقی واردر . جمعیتلر کندیلرینی کیره ن احتیاطلره و بربرلرینی ولی ایدن اختلالره رغماً سیاست و اخلاقده هردائم مترقیدرلر . بوقنا عتلی « تاریخ عالم » خنده کی نطقلرنده شوبله توفیق ایدر :

« فیزیک علملر متوالی فرضیه لرله یورور . ایلك زمانلر ده آبی مشاهده و تحلیل ایدیلرک محدود برطاقم

واقعه لرله استناداً چارناچار ک باطل برطاقم فرضیه لر تحلیل اولونور . حقیقی بولونجه به قادار برسر و رو فرضیه لر یاقین ضرورتی بونلرک امثالنی بالطبع آرتدیرر . فضله اولارق بونلرک نتیجه لر چیقارمق و هر برینی واقعه لرله قارشیلادیرمق ایلك زمانلر جوق مشکلدی . بونک تأمین و دها معقول فرضیه لر بولق امکانی فیزیک علمه آنجی ریاضیه نك تطبیقندن سوکرا میسر اولایلدی . حقیقه وصول ، اول امرده بیکلرجه خطالرک اینجندن کچمکی ایجاب ایتدیرر . فلسفی سیستملرک اولآز معقول اولملری بوسیدندر . نه ماهیتده اولورسه اولسون بوتون بونلر حقیقه وارمق ایچون اختیار ایدیلش برطاقم تجربه لر اولق اعتبارله حقیقی برترقی صاییلرلر . چونکه هبسی تجربه اته یکی بر فرصت و وسیله و برمش و بالنتیجه فائده لی اولشلردر . بونک ایچون فرضیه لر هیچ ده ضرری شیلر دکلدلر . اینجلا رندن باطل اولانلر کندی کندیلرینی امحا ایدرلر . ایلك آدم برسیستم بولق اولور ؛ ایکنجی آدم ده بوندن نفرت ایتدیرر . »

نافع صنعتلرک مستمر ترقی سندن بحث ایدرکن :

« ضعف و انحطاط و یا ک بارلاق عصرلری بعض دفعه لر تعقیب ایدن باربارلق و ظلمت دوره لرنده ذهن بشرک هیچ برترقی کوسترمه دیکنه اینانالی . میخانیکی صنایع ، تجارت و مدینه حیانتک تعامللری ؛ انسانلر آراسنه یابیلان و تربیه به قاریشه رق نسلدن نسله متادیا زنکینله شکله کچن بر سورو دوشونجه لری دوغور تور . بونلر جریانلرینک برقمنده برآلتنده صافلنوب دها ایلریده طوبراغک هر طرفنده صیرمش صولری ده آلارق دها جوشقون بر فیض ایلر جیقان ایرماقلرکی آغیر آغیر فقط قطعی و نافع برطرزده دها مسعود زمانلری حاضرلارلر .

« میخانیکی صنعتلر ، ادبیات و نظری علملرک اوغرادقلری خسوفی اصلا کورمه مشلردر . برصنعت برکزه ایجاد ایدیلدی همان بر تجارت اشیاسی اولارق کندی کندی قورور . بونک ایچون ادبیات و ذوقلرک سقوطلرندن سوکراده دوام ایدرلر ؛ برشی دوام ایدنجه تکمل ده ایدر . چونکه عصرلرک تمادیسنده برقاج موجد دهایه بهمه حال راستلار . بشنچی عصر دنبری کرک آوروپا و کرک یونان امپراطورلر فنده حکمران اولان جهاته رغماً میخانیکی صنعتلر بیکلرجه ایجادلرله زنکینله شدکدن ماعدا آزیجی مهم نک بر حرفت بیه قایب اولماشدر . »

انقلاب عصرینک (تورغو) سی انسان ملکه لرینک انکشافنده احتیاطلرک مسعود تأثیرلرندن بحث ایدرکن : « انسان ، میعادندن اول عقل و عدالت قانونلرینه منقاد اوله ییدی الی الابد اورته برانسان اولارق قالاجق و هرشی چینه اولدینی کی تثبیت ایدیلش بولونه جقدی . حال بوکه کاله وارمه مش برشیثک تثبیت ایدیله سی اصلاً جائز دکلدلر . دغدغه لی و تهلکلی احتیاطلر برر فعالیت و بالنتیجه ترقی مبدای اولشلردر . انسانلری بولوندقلری حالدن جکوب جیقاران و نظرلرینه مختلف صحنه لر وضع ایدن هرشی فکرلری توسیع ، تنویر و احیا و کونک برنده ده

بونلر خیر و حقیقه ایصال ایدر . خرمن جوق صاورولدینی نسبتده آبی دانلر بر اقدینی کی انسان کومه لری ده احتیاط روزگارلرینی به دیکجه صافیت قازانیرلر . بناء علیه باربارلق زمانلرنده کوردیکمز بی آمان احتیاطلر ترقی بی کافی درجه ده تخمر و انسانی حسلی انکشاف ایتدیرمک ایچون ضروری و لازم ایدیلر . احتیاطلر ، یکی سورن برنباتک اینجه کجک فیلیزینی بیکلری چیقینجه به قادار قورویان ایلك یارقلره بکزه ر . کونک برنده فدان اولاجق و اوستی جیچک و عیشلره دولاجق اولان فیلیز اولایک یارقلرک حایه سنده بو یور . بونظریه ، « حکمت ربانیه » نک برانکاری دکلدلر . ارتکاب ایدیلش جنایتلر انسانک جنایتلردر . و او ، بونلرک جزاسی جکمشدر . عینی زمانده بو جنایتلر انسانلری خیشلکدن اکراه ایتدیره ک بونک تام ضدی اولان فضیله جذب ایتشدلر . سوکراده فضیلتک خیشلکله مجادله سی انواری جو غالتیش و هرکک قوتی آرتدیرمشدر . کائنات یوصورتله کنیش و بوتون تسلسیلر ملاحظه ایدیلرسه ترقیلرینک بوتون ساحه لرنده کندیسنه ریاست ایدن حکمته الک شانلی و الک دقت آلیجی برمنظره اولارق کورونور . »

جمعیتلرک کچیرمش اولدقلری انقلابلرک بادی اولدقلر ترقیلرندن بحث ایدرکن :

« دولت حالنده یاشایان قوملره و یا خود جوق یایغین اولمایان جمعیتلره انقلابلر فائده لی اولمشدر . چونکه بوراده انقلابه ملتر بالذات اشتراک ایش و بوندن بالنتیجه مستفید اولشلردر . ولایت عامه نک بوسورتله سقوط و یکیدن تجدید ایدیله سی ، قانونلری یکی بر تدقیق حاده سندن کچیرمک امکاتی و بر دیک کی تشریبی و اجرائی قوتلری ده تکمل ایتدیرر . الحاصل عرف و قانونلره ، اقوامک الک بویوک سعادتلرینه دوغرو ترقی اتمه لرینی اوکرتن هپ انقلابلردر . »

آرتق (تورغو) نک ترقی حقنده کی فکرلرینی خلاصه ایدر بیلیرز . بوذاته کوره ذهن بشرک انکشافنده

متوالی ایکی دور واردر : برنجیسی غیر شعوری یا خود بنفس ترقی در . بودورده بوتون ترقیلر جناب حقک انسان طبیعتنه بحش ایندیکی قانونلره اولور ، بوراده احتیاطلرک بوراسی حاکدر . آتیلان آدیله و ایریشیلک ایسته نن غایه مشور دکل ، انسیاقدر .

ایکنجی دور ، تأملی ترقی دوری اولوب بوراده غایه و حرکتلر مشوردر . و بونلره حائل اولاجق مانعلری برطرف اتمک ایچون شعورلی بر مجادله واردر . (تورغو) نک ترقی بی بوسورتله ایکی دوره به آیرماسی یاشادینی اون سکرنجی عصرده کی طبیعت تلقیسنک ترقی به تطبیقندن باشقه برشی دکلدلر . بوعصره کلنجه به قادار بیکلرده حاکم اولان طبیعت تلقیسی ، طبیعتک عقلی اولدینی مرکزنده ایدی . قرون اولی نک ستوئیسیه نلری ده بویه دوشونورلردی . یالکز بونلر معقول فرض ایندکلی طبیعت قارشى ساده جه تماشاکی و تسلیکار بر وضعیت آلفله اکثفا ایندکلی حالده بیکلرک بومعقول طبیعتک عقل و قانونی

حادثه لرك نچين واقع اولديغنى بيلمك بزه اولديغنى قدر
او كاده ممنوع وغير ممكندر .

فكر و افكارى

آناطول فرانسدن

ترجمه لر، اقتباس لر، اهرام لر

يترکه انسانك بر ایمانی اولسون ؛ بو اولدقدن
صوكره ایمان ایدیلن شیئك نه اهمیت و اوردن ؟ يترکه
انسان بر ایدیلن بسله بیلین ؛ بونی بسلدکن صوكره
او ایدیلن ماهیتی شویله و یا بویله اولماسدن نه چیقار ؟

..

شاید کاشانك بوتون اسرارینه واقف اولسه یقد
پایانسر بر جان صیقینتیی ایچنده بوغولوب کیدردک .
اگر ایکنجی بر وارلق ایدیلن انسانلرقلبندن
رفع ایدرسك اولردن حیاتلری فدا ایتمک ایسته مک
نه حقمز قالیر ؟

..

فرانسز آقاده میاسنك حیاتی ادامه ایچون او
آقاده می به بعضاً اهلینسر اعضالر انتخاب ایتمک بر
بر ضرورت اولدیغنی ادعا ایتمکله انسان بر غریبه سولش
اولاز . زیرا شاید آقاده می اجرا ایتمک انتخابنده
ضعف و سهوک حصه سنی اونو تمش اولسه و یا خود
اعضای انتخابله دکلده راست کله آلیورمش کبی
حرکت ایتمه کنیدی او قدر بفض و نفرتنه او غراردی که
موجودیتنی ادامه ایتمک امکان بولامازدی . زیرا
او وقت آقاده میانك فرانسز ادبیاتی ایچنده کی موقعی
اعدام محکوملری آراسنه قورولش بر محکمه به
دونه جکدی . آقاده می بالعموم حکم و قرارلرنده لایخطی
اوله ، بوتون نظرلره غایت چیرکین کورونه جکدی .
فی الحقیقه هر انتخاب تماماً حقی اوله و دائماً ایقلر
بولونسه یدی ، انتخاب ایدیلنلرک اهلینسرلکنی بوقدر
شدله یوزه اوران بر حقارت تصور ایدیله بیلیرمیدی ؟

..

«حقایق فیه» نك حقایق عادی دن ماهیه فرقی
اولدیغنی طن ایتمك عظیم خطادر . برنجیلرک ایکنجیلردن
فرق صحت احاطه اعتبارله در . عملی بر نقطه نظرلردن
بوفرق حائز اهمیتدر . اونو تاملی که عالمك مشاهده سی ده
هر مشاهده کبی ظواهر اوکنده توقف ایدوب قالیر
و هیچ بر زمان بو حادثه لرك ذات و ماهیتنه نفوذ ایدمه
مه دیکی کبی طبیعت اشیانك حقیقتی ده تفحص ایلیمه .
برکوز میقروستقبوله مجیز اولدیغنی زمان یته انسان
کوزیدر . کرچه علم دیگر انسانلردن فضله کورور .
نقطه اولردن باشقه درلو کورم . علم انسانك طبیعتله
روابط و مناسباتی جو غالتیر . فقط بو روابط
و مناسباتك ماهیتی دکیشدیرمك اوکا میسر
دکلدر . او بزم نظر مزدن قاچان بر طاقم حادثه لرك
نه صورتله وقوع بولدیغنی آکلار . فقط مذکور

بولق و حتی ریاضیه ایلله تثبیت ایتدکن صوكره اونی
کندی منفعتلرینه کوره تصرف ایتمك اقتدارینی
کوستردیلر . (نیوتون) ك جاذبه قانونی بو صورتله
تثبیت ایتمکله کوستردیکی موقفیت ذهنیه جیلری یعنی
طبیعتی عقلی بر صورتله تاقی ایدهلری فوق العاده
جوشدیردی و (وولتر) ، اون سکزنجی عصرده
تام بوتلفینك حکمتی ترنم ایتدی . فقط یکی موسیقینك
اولا کلیسالردن باشلایان تجلیسی کیت کیده سالونلره
و عمومی محللره کیرنجه ایلک ایزلرینی (پاسفال) ده
کوستره بر همه میلک یعنی طبیعتك حس و انسیاق
باقیمندن تلقیسی ده اون سکزنجی عصرده (روصو) ده بر
پیغمبر بولدی و بو صورتله طبیعت عقل و حس اولق
اوزره ایکی به بولوندی . داهما صوكره (کونه)
[۱۷۴۹-۱۸۳۲] مشهور (فائوست) نده اولا
حسیه جیلکک تأثیری آلتنده قالدقدن صوكره تکرار
ذهنیه جیلکک رجوع ایتدی . فقط بورجوع آرتق
نك بر جناحك التزام ایدیله سیله قالمایه رق عقل و وحك
مشترك و ممزوج بر حکمتی یا بق صورتله یکیلرک أك
بلین و تام بر حکیمی صیره سته کچدی .

..

یکیلرده کی رقی فکر یا تجلیغنی اولا مکمل عد
ایدیلن بر ماضی بی (اسکی یونان مدنیتی) احیا
احتراسیله باشلادقدن و دینده ده عینی ذهنیتله
« ره فورم » یابدقدن صوكره ماضی به حیرانلقدن
واز کچیرتن بر بنك و یکیلک سوداسیله اوندن داهما
بارلاق و قوتلی بر استقبال تخیللری او باندیردی .
بو خیالک یورویه بیلیمسی ایچون یکی بر علم و صنعتك
کنیدی کوستریمسی لازمدی . بولنرده امیدك
فوقنده تحقق ایدنجه روحلر ماضیدن حاله و حالدن
استقباله توجه ایدهلرک پس زنده سلطه لردن اولا
سقولاستیک منطق ایلله سلطه لی و سیاستی قاتولیکلکه
قارشو پروتستولر یا غمغه باشلادی . بو مجادله اوتوز
سنه محاربه لری کبی خجیع بر هائلدن بیتاب بر حاله
کلدکن صوكره و هستفالیه معاهده سی [۱۶۴۸] له
مساعیه به صاریلهرق مدهش بر قلم مجادله سی حاله
انقلاب ایتدی . چونکه یکیلر ، اوله اسکیلر کبی
فکرک داهما چوق کوزه لک و دوغرو لقیله اکتفایدن
طاقدن دکلردی . محقق ایش و موقفیت بکلر بور
وبونك ایچون ده هر کون کهنه برشی بیقمق و یکی
برشی ایجاد ایتمك ایسته بورلردی . بناء علیه نه اوله
مجادله دن خالی قالمایه رق بونك آنجق شکلنی ده کیشد .
یره جکلردی . ننه کیم و هستفالیه معاهده سی قیلیج
و طولله اولان مجادله بی قاپادقدن صوكره قلمله مجادله
اولانجه شدتی طولایه رق فرانسه ده قانلی بر انقلابه
قادر دایاندی . و بو محقق اولمالیدی . چونکه
انکلیزلرک بویوک صنایعی بورژووازیسی ایرکچ بوتون
دنیا به تأثیر ایدهلرک بر استعدادده دوغمشدی .
وطاشقین ماهیتده اولان بویله بر اقتداره قارشو ده
عجله داورانق کرکدی .

مصطفی شکیب